

KMETSKI LIST

Štev. 49.

Ljubljana, 4. decembra 1940

Leto XXII

Nova vprašanja na Balkanu

Po udarcih in pretresih, ki jih je doživela Rumunija izza vrnitve Besarabije Rusiji, se razmere tamkaj, kakor vse kaže, še doslej niso mogle ustaliti. Vsak trenutek se razplamte stara nasprotstva med strankami, ki so v noči od prejšnjega torka na sredo zavzela krvave oblike.

Kakor znano, je anglofilska politika bivšega kralja Karola doživela popoln zlom. Rumunija se je po novi ureditvi svojih meja popolnoma oslonila na velesili osi in se je tudi odpovedala angleškemu jamstvu ter kot naravno posledico tega svojega koraka sklenila nedavno zavezniško pogodbo z Nemčijo, Italijo in Japonsko. Pri tako veliki preusmeritvi zunanje-političnih smernic je seveda umljivo, da pride do notranjih pretresov. V Rumuniji je to toliko bolj umljivo, ker je bilo nasprotje med Železno gardo in prejšnjim režimom že ves čas strupeno zagrizeno.

Dva tabora

Leta 1918. je bil ustreljen minister Codreanu s tovariši. Te dni so proces obnovili in uvedli preiskavo proti svoječasnim usmrtilcem Codreanu in tovarišev-legionarjev. Medtem ko je bila še v teku preiskava, je bilo 64 pomembnih osebnosti prejšnjega režima aretiranih in zaprtih v vojaškem zaporu Žilavi. O priliki odkopavanja žrtev prejšnjega režima so člani Železne garde vdrli v jetnišnico in na lastno pest izvršili smrtno obsodbo nad zaprtimi političnimi kazenci. Vodja železne garde Codreanu je bil s tovariši vred pokopan v skupnem grobu na nekem travniku blizu jetnišnice. Člani Železne garde so bili močno ogorčeni, ko so videli, da je v skupni grob nametnega okoli tri vagone cementa in da so trupla polita z galico. Zaradi tega je bilo odkopavanje močno otežkočeno, razpoznavanje trupel pa sploh nemogoče. Razburjenje je končno doseglo tako stopnjo, da so člani Železne garde vdrli v jetnišnico in tam postrelili vseh 64 političnih jetnikov. Med umorjenimi so poleg drugih: bivši ministrski predsednik in vojni minister general Argesianu, bivši notranji minister in šef policije v Bukarešti Marinecu, šef tajne službe Moruzov, orožniški general Begliu, dva orožniška majorja, 14 orožniških narednikov in še več drugih oseb bivšega režima, ki so bile zapletene v Codreanovo afero.

Poplah

Ob teh dogodkih je nastal po vsej Rumuniji pravi poplah. V nevarnosti je bilo še več drugih človeških življenj. Zato so se takoj po dogodkih v Žilavi prizadeti zatekli v zunanje ministrstvo in prosili osebne zaščite. Mnogi bivši ministri pa so tudi takoj zaprosili za potne liste, ker bi radi odpotovali v tujino in rešili vsaj življenje.

General Antonescu je takoj odredil ener-

gične ukrepe za vzpostavitev reda v državi. Nekateri opazovalci trdijo, da Železna garda razpolaga s tajnimi arzenali in velikimi zalogami orožja. Zato baje namerava še širše in obsežnejše podvige. Rumunski uradni krogi pa zagotavljajo, da je rumunska vojska močnejša in bolj oborožena ter lahko ukroti vse tisoče Železne garde.

Dva dni po krvavih dogodkih je bil v rumunskem službenem listu objavljen zakon, ki določa stroge kazni za vsako omejevanje osebne svobode. Za take prestopke kakor tudi za poškodovanja katerekoli osebe, je določena kazen od 5 do 20 let prisilnega dela. Umor po zrelem preudarku pa se kaznuje s smrtjo. Tudi za poneverbe so določene stroge kazni. Poneverbe do enega milijona se kaznujejo z ječo, nad milijon pa s smrtno kaznijo.

Kljub temu so se izgredi nadaljevali in moramo reči, da preživlja Rumunija usodne ure, ki utegnejo postati velikega, nedoglednega pomena ne le za to državo samo, ampak za ves Balkan.

Usodne ure

Več ko prihaja novejših poročil iz Rumunije, bolj žalostna postaja slika divjanja, ki se je polastilo množic Železne garde. Ne samo, da so legionarji ali gardisti kakor jih izmenoma imenujejo poročila, postrelili v vojaški ječi v Žilavi 64 ali po nekaterih trditvah celo 68 oseb, ampak je bes zajel vso državo in so se številni umori dogajali v raznih krajih. Središče tega krvavega ponora je baje v Ploestiju, kjer so bili doma tudi atentatorji na bivšega predsednika vlade Calinesca. V samem Ploestiju je bilo ubitih nad dvajset oseb.

V splošnem je zmeda tolikšna, da se niti ne ve, koliko je bilo po vsej državi pobitih ljudi in katere osebnosti so vse med žrtvami. Celó med posameznimi strujami in odenki Železne garde so taka nasprotstva, da so 20. novembra železni gardisti hoteli ubiti celo lastnega vodjo Horia Simo. Medsebojno pobijanje železnih gardistov je že prešlo v navado. Posamezne grozovitosti, o katerih vedo povedati zlasti nevtralna poročila, so tako divjaške, da n. pr. ameriški listi poročajo o njih pod naslovi, kakor »Umori v imenu zakona«, »Teror v imenu vlade« itd.

Vse, kar se danes dogaja v Rumuniji, je seveda posledica prejšnjih napak. Kristus je rekel, da bo z mečem pokončan, kdor dvigne meč, a tudi mi smo, čeprav nas naši prijatelji z drugega brega radi proglašajo za brezverce, ponovno naglasili v naših člankih, da se vsaka krivica in vsako nasilje maščuje, ne samo v življenju posameznika, ampak tudi v življenju strank, narodov in držav.

Danes čas ni primeren, da bi presojali rumunsko preteklost. Kljub vojnemu hrušču pa je vendar čas dovolj tih, da lahko razmišljamo

tudi o dogodkih v preteklosti po drugih državah. Naj bi rumunski primer vzdramil vsaj vest drugje, tam, kjer je obremenjena, pa ne bodo rumunske žrtve zaman in ne bodo v sramoto evropski civilizaciji.

Človek se zgrozi, ko čita poročila o 2000 mrtvih. Najsi rumunska uradna poročila to število zanikajo kot pretirano, je vendar za razmere v razburkani državi značilno, da taka poročila sploh lahko pridejo v svet. Ako nič drugega, so morali tuji poročevalci imeti vtis o silnem pokolju. In že to je slabo znamenje.

Ako so prejšnji režimi nastopali s silo proti Železni gardi, se zdi, da hoče zdaj ta vse nasilje vrniti v podesetorjeni meri. Ker je rumunski živelj močno pomešan s sestavinami drugih balkanskih narodov, v katerih značaju je bistvena poteza svobodoljubje, je več ko verjetno, da ljudstvo nasilja ne odobrava in se zaupno naslanja na tiste politike, ki zagovarjajo načelo narodne sloge in tako zunanjo politiko, ki bi odgovarjala tem notranjim rumunskim težnjam. Zato je morda nastop Železne garde še toliko ostrejši in bolj nasilen.

V teh notranjih pojavih v Rumuniji so brez dvoma na delu tudi razne zunanje sile. Kakor smo prej rekli, da je vsako poznejše dejanje posledica prejšnjih, tako na vsa dogajanja, zlasti v političnem življenju vpliva več sestavin. Saj vemo, da danes ni niti male deželice več, ki bi mogla živeti nekako ločeno življenje sama zase, ampak silni idejni tokovi, ki pretresajo svet, segajo že tudi v najbolj mirna in skrita zakotja. Rumunija pa leži ob važni poti s severa na jug in z vzhoda na zapad. Zato se tu srečujejo, križajo in tudi družijo razni interesi, kar ne more ostati brez posledic na notranje življenje te države.

Kakšne bodo posledice teh dogodkov na nadaljnji razvoj in usodo Rumunije, o tem je zdaj še težko reči kaj določnega. Uradno zatrjujejo vesti iz Rumunije, da ima general Antonescu položaj v rokah ter bo kmalu vzpostavljen red in mir. Pred javnimi zgradbami so oddelki redne vojske zamenjali legionarje. Ker general Antonescu ne izhaja iz železnogardističnega gibanja, ampak iz redne vojske, je razumljivo, da tudi z njo skuša vzpostaviti red. Podoba je, da je Antonescu najprej v prvi vrsti vojak, potem šele vse drugo, kar je treba možu na takem položaju. Seveda pa je za zdaj še odprto vprašanje, v koliko bo njegovo prizadevanje obrodilo sad.

Po angleških poročilih so konec preteklega meseca zavzemali nemiri po vsej državi vedno večji obseg. Po teh vesteh se glavna borba bje med Železno gardo in armado, vendar obstojajo hudi in ostri spori tudi med različnimi skupinami same Železne garde. Vojska je popolnoma na strani generala Antonesca.

Grki so zasedli Podgrдец, važno zbirališče italijanskih čet ob Ohridskem jezeru. Grške čete še vedno napredujejo in ogrožajo nasprotne postojanke. Italijani pripravljajo protiofenzivo.

Madžarska poročila vedo povedati, kakor smo že omenili, o 2000 mrtvih in o velikem pokolju Židov. Baje naj bi bilo samo v Ploestiju pomorjenih nad 200 Židov in levičarjev.

Druga poročila zopet trdijo, da je prišlo med nemškim poslanikom dr. Fabriciusom in rumunskimi vodilnimi krogi do nesporazuma, in da je zato nemški poslanik odpotoval iz Bukarešte.

Rumunska službena poročila vse te vesti zanikajo. Nemški poslanik je še vedno v Bukarešti, tako pravijo, in bo ta teden službeno odpotoval v Berlin, vendar to po načrtu, ki je

bil sporazumno določen že pred krvavimi dogodki.

Vprav iz teh nasprotujočih si poročil pa je mogoče z veliko verjetnostjo sklepati, da v Rumuniji še vedno vre. Ako se skupnemu naporu ne bo posrečilo tega krvavega kipenja pravočasno ustaviti, bi lahko rumunski bes pomenil strahoten uvod v morda še strašnejše dogodke, katerih obsega danes ne more nihče videti. Upajmo pa, da bo vsaj v zadnjem trenutku zmagal trezen razum in prizadevanje tistih, ki se niti sredi vojnega divjanja niso popolnoma odrekli človeškemu dostojanstvu.

Med Rusijo in Nemčijo

Ugleden švicarski list je objavil značilen članek o odnosih med Nemčijo in Rusijo. Tega je v prevodu ponatisnil prav tako spoštovan ljubljanski dnevnik, iz katerega posnemamo tole:

V Turčiji so razgovore med Nemčijo in Sovjeti iz razumljivih razlogov zelo pazljivo zasledovali. Od drugega obiska nemškega zunanjega ministra von Ribbentropa v Moskvi pa do danes se je nabralo mnogo vprašanj, ki tičejo nemško-sovjetskih odnosov, kot na primer bivanje nemških čet v finskih pristaniščih, bivanje nemških čet v Romuniji, vprašanje policije na ustju Donave, določitev meje na Poljskem, vprašanje preselitve Nemcev iz Besarabije in prenosa njihovega premoženja, vprašanje Balkana in Bližnjega vzhoda v zvezi z grško-italijansko vojno.

Sovjetska vlada se je odločila, da bo vsa ta vprašanja ob priliki Molotovega potovanja v Berlin, ki je bilo že davno pripravljeno, obravnavala z Nemčijo neposredno. Nemški predlog, naj se razgovorov udeleži tudi zastopnik Italije, je sovjetska vlada ljubeznivo, a odločno odklonila. Kajti »osišča« kot skupino držav

in pogodb Sovjetska Rusija ne pozna. Z Italijo pa ima redne odnose, nenapadalni pakt in druge pogodbe. Sovjetska Rusija tudi s »trojno zvezo« nima nobenih opravkov. Trojna zveza je vojna zveza med Nemčijo, Italijo in Japonsko. Sovjeti so na objavo trozveze odgovorili z znano izjavo sovjetske vlade kitajskemu veleposlaniku v Moskvi, češ da bo »sovjetska vlada kljub temu nadaljevala vso svojo dosedanjo pomoč, izkazano maršalu Čangkajšku in njegovi Kitajski«. Ko se je Molotov vrnil v Moskvo, je najprej dal zanikati ameriška poročila, češ da bosta Japonska in Sovjetska Rusija sklenila med seboj nenapadalni pakt, v katerem da bo izrecno povedano, da Sovjeti prenehajo s svojo podporo Kitajcem.

Niti pred berlinskimi, niti med berlinskimi razgovori nikdar ni bilo govora o pristopu Sovjetske Rusije k trojni zvezi. Še manj pa je seveda bilo govora o neki konferenci štirih velesil, Nemčije, Italije, Japonske in Sovjetov, ki naj bi se sestala v Moskvi ali v Berlinu in kjer naj bi se odločile skupne smernice v boju proti Angliji. Sovjetska Rusija tudi nikdar ni prosila v Nemčiji, naj posreduje

pri Japoncih, ker so v Moskvi mnenja, da tretje sile ne potrebujejo, če bi razvoji tako daleč dozoreli, da bi prišlo do pogajanj med Sovjeti in Japonsko.

Odnosaji Sovjetov z Angleži so hladni, posebno še, odkar je treba smatrati, da so poskusi zblizanja Sovjetov in Združenih držav Severne Amerike splavali po vodi. V Moskvi so zato odločeni, da bodo svoje nevtralnostno zadržanje, ki pa je bolj podobno stališču nevojskujoče se države, še naprej ohranili in da se ne bodo pod nobenim pogojem pustili spraviti v vojne zapletljaje ne posredno in ne neposredno.

To je bil v glavnem okvir za berlinske razgovore med Hitlerjem in Molotovom. V tem velikem okviru sta potem oba državnika mnogo lažje uredila vsa vprašanja, ki tičejo neposredno njunih medsebojnih odnosov. Med drugim je že znano, da je Nemčija na to pristala, da bo svoje čete iz finskih pristanišč umaknila. Tudi vsa druga vprašanja so bila ugodno rešena in bodo zveze, ki bodo odslej vladale med Nemčijo in Sovjeti, še mnogo bolj tesne.

O vprašanju Bližnjega vzhoda (Turčija) v Berlinu niso obširno govorili. Nekateri listi so to sicer trdili, a ni res. Morda sta se v teku razgovorov Hitler in Molotov tega vprašanja dotaknila, toda v nobenem primeru ni mogoče govoriti o kakšnih pogajanjih.

Nasprotno pa je bilo vprašanje Balkana izčrpno obravnavano. Pri tej priliki je Molotov sporočil, da Sovjetska Rusija v Egejskem morju nima nobenih življenjskih bitnih interesov in da je grško-italijanska vojna neposredno ne tiče. Toda vprašanje dardaneljskih in bosporjskih ožin, kakor tudi vprašanje Črnega morja pa jo zanimata neposredno in bitno. Na teh dveh področjih želi Sovjetska Rusija, da ostane dosedanje stanje (status quo) nespremenjeno. Če bi se vojna razširila tudi na carigrajske morske ožine in k obalnim državam Črnega morja, bi bili življenjski interesi Sovjetske Rusije neposredno prizadeti in Sovjetska Rusija bi ne mogla več ostati brezbrizna.

V turških diplomatičnih krogih razpolagajo s popolnoma zanesljivi obvestili, ki pravijo, da je nemški kancelar Hitler končno stališče Sovjetske Rusije v vprašnju carigrajskih ožin in Črnega morja razumel in ga odobral. Če je torej kdaj obstojal načrt tako imenovanega »napada s kleščami« na Egipt, torej skozi carigrajske ožine in Turčijo, ki bi jo bilo treba nasilno osvojiti, je bil ta načrt sedaj zaradi zadržanja Sovjetske Rusije odstavljen z dnevnega reda.

KMET, KI SE ZAVEDA SVOJE MOČI,

ki ve, kaj pomeni zanj v stanovskem pogledu lasten dobro urejevan tednik, ta ve tudi to, da je treba naročnino pravočasno plačati in pridobivati listu povsod in pri vsaki priliki novih naročnikov!

SOVJETSKI POSLANIK V BERLINU

Za novega sovjetskega poslanika v Berlinu je bil imenovan pomočnik ruskega zunanjega komisarja Dekanozov. Novi ruski poslanik v Berlinu je rojak Stalinov in je hitro napredoval v upravni službi domače gruzinske republike ter bil zaradi svoje izredne sposobnosti poklican v Moskvo, kjer je postal kmalu pomočnik zunanjega ministrstva. Dekanozov je strokovnjak za vprašanja bližnjega vzhoda in Balkana. Imenovanju Dekanozova za berlinskega poslanika se pripisuje velika važnost v času, ko se je težišče osnih velesil preneslo na Balkan in bližnji vzhod, kjer ljubosumno bdi nad svojimi interesi Sovjetska Rusija. — Vprašanje Carigrada in Dardanel ter Črnega morja se brez nje ne more reševati.

Naša država plod žrtev

Govor Nj. Vis. kneza namestnika Pavla za 1. december:

V tem svečanem trenutku, ko vsi Jugoslovenci, duhovno zedinjeni in čvrsto povezani v svoji dragi domovini, dostojanstveno praznujemo 1. december leta 1918 dan svojega zedinjenja, pošiljam svoj pozdrav vsem Srbom, Hrvatim in Slovencem v globoki veri v srečno bodočnost naše kraljevine.

Današnja proslava dneva zedinjenja pada v resne in težke čase. Večina sveta je v obojženem sporu in vojna besni na mnogih straneh. Treba je ohraniti vso resnost in hladnokrvnost, da bi se obvarovalo državo od vojne ga požara. Naša država vodi miroljubno politiko in želi prijateljstva ter sodelovanja z vsemi svojimi sosedi, ki spoštujejo njeno nedotakljivost in njeno neodvisnost.

Naša država ni ustvarjena za zeleno mizo. Naša država je rezultat brezmejnih žrtev in naporov celih pokolenj. Njeni temelji počiva jo na kosteh njenih najboljših sinov, ki so s svojo krvjo odkupili pravico do življenja, svobode in neodvisnosti. Cele generacije od očeta do sina so nosile luč narodne svobode, dokler nipišlo do ustvaritve te velike narodne zami-

sli. Naši ljudje so čvrsto povezani s to zemljo, ker vedo, s kolikimi žrtvami so si pridobili pravico, da živijo in gospodarijo z njo.

Naša država je kljub svoji nevtralnosti v tem sporu izpostavljena mnogim težavam, ki izvirajo iz zunanjih dogodkov. Za nas je zelo vzpodbuden prizor, da v takih trenutkih vidimo ves naš narod zedinjen okoli svojega kraja, kako mirno in dostojanstveno prenaša vse neizbežne žrtve.

Izkoristim naj to priliko, da izrazim svoje veliko priznanje vsem Jugoslovenom zaradi velike narodne zavesti, ki jo kažejo v sedanjih resnih trenutkih. To nam vsem vliva vero, da bo naša država srečno prebrodila vse teža ve, s katerimi se mora boriti in da bo obvarovana pustošenja vojne in njenih še težjih posledic.

Življenjska sila našega naroda, ki se sedaj manifestira, nam daje nove dokaze, da moremo z zaupanjem gledati v svojo bodočnost. To državo varujejo rodovi, ki so vredni svojih velikih prednikov. Zaradi tega se moremo mirno posvetiti svojemu vsakdanjemu delu, zavedajoč se svoje moči in svoje pravice.

Živel kralj! Živela Jugoslavija!

Doma in drugod

MAKSIMALNE CENE KORUZE

Trgovinski minister je objavil uredbo, s katero se na novo maksimirajo cene koruze. Po tej uredbi je cena določena za zdravo rešetano koruzo v zrnu z največ 14 odst. vlage na 250 din ter za rešetano koruzo v zrnu s 26—28 odst. vlage na 200 din za 100 kg franko nakladalna postaja. Koruza iz žetve leta 1940 in prejšnjih let se ne sme prodajati in kupovati po višjih cenah. Za vsak odstotek manj vlage se poviša cena za 4 din. Ta cena ima služiti kot osnova za splošno stabilizacijo cen.

NOVA UREDITEV PRODAJE PETROLEJA

Uprava monopolov je izdala naslednje sporočilo: Konec preteklega leta je bila po vsej državi znižana in izenačena cena petroleja za razsvetljavo. Tedaj je bila cena določena na 7 din za liter. To se je zgodilo zaradi tega, ker so petrolej kot nujno potrebščino prodajali v različnih krajih po različnih cenah. Ko je bila lani v decembru določena znižana

in izenačena cena petroleju, je bila njegova nabavna cena znatno nižja kakor je danes. Nabavna cena je v zadnjem času znatno narasla, zaradi tega mor monopolska uprava zvišati prodajno ceno petroleja za razsvetljavo in bo od 1. decembra cena petroleju v vsej državi 9 din za liter. V zvezi s spremembo prodajne cene za petrolej je morala monopolska uprava izdati tudi ukrepe, da se prepreči kupičenje petroleja. V zadnjem času so ljudje, podobno kakor s soljo, pod vplivom tendencioznih vesti začeli kupovati večje količine petroleja, kakor pa so jim potrebne. To je zavzelo takšen obseg, da takega prekomernega zalaganja v interesu preskrbe s petrolejem ni mogoče več dovoliti, saj zaradi tega ni prišlo samo do povečane prodaje petroleja, temveč tudi do pomanjkanja, ki se je pojavilo od časa do časa v nekaterih krajih, ki so bolj oddaljeni.

Upoštevalo se takšno stanje ter v želji, da se zagotovi redna preskrba najširših ljudskih

Položnice

V današnje številko »Kmetškega lista« smo priložili vsem našim cenj. naročnikom poštne

položnice

s toplo prošnjo, da bi se jih poslužili še pred novim letom ter poravnali naročnino za 1. 1940. Ob tej priliki prosimo vse one naročnike, ki imajo na naročnini še kake zaostanke, da te zanesljivo nakažejo skupaj z naročnino za t. 1. Naročnina »Kmetškemu listu« za prihodnje leto ostane kljub podražitvi papirja in drugega materiala ista kakor doslej, to je samo 30 dinarjev za celo leto.

slajev s to nujno potrebščino in to ravno onih po najoddaljenejših krajih, je bilo treba uvesti enakomerno prodajo petroleja. Kot podlaga so bile vzete družine, ki so z ozirom na število članov razdeljene v tri skupine: 1. družine, ki imajo do 3 člane, 2. družine, ki imajo 3 do 6 članov, 3. družine, ki imajo 7 do 10 članov, 4. družine, ki imajo preko 10 članov. Za vsako teh skupin bo določena količina petroleja.

Na tej podlagi je bilo takoj določeno, da se že s 1. decembrom ter za mesec december letos prodaja petrolej in sicer:

1. družinam s 7 do 10 člani po 2 in pol tra na mesec; 2. družinam s 4 do 6 člani po 2 1. družinam z 1 do 3 članov po 1 in pol litra, 4. družinam, ki imajo več ko 10 članov, po 3 litre na mesec.

VELIKA
BLAZNIKOVA
PRATIKA
1947

MADŽARSKA IN JUGOSLAVIJA

V madžarskem parlamentu je imel zunanji minister grof Csaky govor, v katerem se je dotaknil tudi odnošajev z Jugoslavijo. Grof Csaky je izjavil:

»Kar se Jugoslavije tiče, je madžarska vlada pripravljena še bolj okrepiti razmerje do nje, če je istih misli tudi Beograd. Ni v našo korist, da bi se Jugoslavija politično in gospodarsko oslabila, kakor je tudi v korist Jugoslavije, da ima na severu močnega in lojalnega soseda. S skupnim prizadevanjem se mora obnoviti mir na razburkanem Balkanu, ali pa, da vsaj odstranimo z naših mej nevarne in vznemirljive tresljaje.«

ČRNOGORSKA PROSLAVA

Dne 24. novembra je minilo 22 let, odkar se je Črna gora zedinila s Srbijo. Svobodno izvoljena narodna skupščina v Podgorici je tedaj slovesno proglasila združitev Črne gore s kraljevino Srbijo.

Obletnico zedinjenja so proslavili po vsej Črni gori z zvonjenjem cerkvenih zvonov. Črnogorski narod je ob tej priliki na svečanih zborovanjih svojih kulturnih in nacionalnih ustanov in organizacij znova potrdil svojo voljo in vero v Jugoslavijo, ki jo hoče braniti pred vsakim napadalcem.

PREPIR ZA KROMPIR

Javni nameščenelec nam piše: Pred nedavnim časom sem prišel na ljubljanski trg. Okoli jerbasa krompirja je stala gruča žen, ki so kričale na vse pretege. Kmetica je zahtevala za lep, izbran krompir 2 din. To se je seveda zdelo kupovalkam preveč in so se silno razburjale. Nisem se mogel zdržati

Pogled na naše morje

in še mene je potegnilo v vrtnec prepira. Rekel sem: »Kaj se vraga razburjate za tisto 'kronco' pri krompirju, ki ga je naša kmetica pridelala v potu svojega obraza in pripeljala samotež uro daleč. Ko se je podražila moka za 4 din pri kili, pa se ni nihče oglašil. Seveda so pridelali pšenico banatski čifuti in teh nihče ne vidi!« Tabor se je takoj razdelil na dvoje. Večina je pritrčila meni in kmetica je rekla: »Slišali ste resnico in kdo jo more ovreči?«

PODRAŽITEV SOLI

Monopolska uprava je objavila, da je bila z ozirom na povišanje delavskih mezd in ostalih proizvodnih stroškov prisiljena zvišati ceno soli. Fina namizna sol bo odslej po 5 din, ostala sol po 2.50 din; sol za živino po 0.75 din za kg.

Da se prepreči nesmiselno kupičenje soli, ki jo imamo v naši državi dovolj, bodo v bodoče prodajalci soli dobivali samo one količine, ki so jih prejeli pred 1. septembrom 1939. Nespametno je kupovati sol na zalogo, ker se sol težko drži, ker je dovolj za vse normalne potrebe.

UBOJ IZ SOVRAŠTVA

Pri Sv. Juriju ob Ščavnici se je dogodil zopet uboj, ki nam ne more služiti v čast kot dobro vzgojenemu katoliškemu narodu.

Med sosedoma Alojzom Doklom in Jurijem Šešerkom na Zeniku je vladalo sovraštvo zaradi mejnih sporov. Te dni sta se zopet sporekla zaradi drevja, ki je raslo ob njuni meji. Posestnik Dokl je bil pametnejši in se ni hotel prepirati. Odšel je domov in pustil Šešerka, ki bi se rad kar naprej prepiral. Šešerko je napravil sklep, da se še ta dan maščuje nad sosedom. Odšel je domov ob mraku, vzel puško, se splazil pod sosedovo okno in tam prežal na Dokla. Ko se je Dokl pojavil v sobi, ga je ustrelil v glavo, da se je pri priči zgrudil mrtev na tla.

Orožniki so ubijalca kmalu izsledili in ga izročili sodišču. Šešerko se je pred nekaj leti vrnil iz Amerike, zapravljal polovico svojega posestva, spodil svojo ženo z doma in se prepiral z vsemi sosedi, dokler ni izvršil težkega zločina.

Nova kitajska vlada

V zasedenem ozemlju Kitajske se je že pred časom ustanovila po želji in s pomočjo Japoncev druga kitajska vlada v Nankingu pod predstvom Vangčingveja. Nova vlada naj bi sprejela japonski načrt o novem redu na Daljnem vzhodu, odstranila vpliv neazijskih držav na kitajskem ozemlju, prepustila tržišča in izkoriščanje surovin Japonski in se povezala z njo v enotni znanji politiki.

Pretekli teden je bil med Japonsko in novo Vangčingvejevo vlado podpisana pogodba z naslednjo vsebino:

V skladu z izjavo predsednika japonske vlade Kanoja o skupnih ciljih Japonske in Kitajske v ustvarjanju novega reda v Vzhodni Aziji izjavljata obe državi podpisnici v uvodu svojo željo po miru v Vzhodni Aziji, kakor tudi po svetovnem miru. Obe državi si zagotavljata medsebojno spoštovanje suverenosti in neodvisnosti državnega ozemlja, dalje poglobitev prijateljskih in kulturnih odnosov. Obljubljata, da bosta storili v ta namen potrebne ukrepe in zagotavljata svojo voljo, da se bosta med seboj podpirali v zatiranju komunističnega delovanja vsakršne vrste. V tem prizadevanju bodo razmeščene japonske čete v serdnji Mongoliji in v posebej označenih predelih severne Kitajske. Dogovor določa nadalje sodelovanje med obema državama za čas okupacijske dobe z namenom čuvanja reda in miru.

Kitajska nadalje priznava v pogodbi Japonski pravico, da sme v posebej določenih predelih Kitajske imeti edince svoje vojne mornarice. Urejuje se gospodarsko sodelovanje med obema državama na temelju ravnopravnosti in medsebojnih koristi, kakor tudi najtesnejše japonsko sodelovanje pri izkoriščanju prirodnih zakladov zlasti v severni Kitajski in v Mongoliji, kakor tudi sodelovanje Japonske pri razvoju trgovine na daljnem teku reke Jangce. V posebnem členu se japonska obvezuje, da bo po utrditvi medsebojnih odnosov odpravila sedanja eksteritorialna ozemlja na Kitajskem, kakor tudi, da bo vpoštevala možnost povrnitve gotovih mest pod kitajsko upravo. Kitajska pa priznava širokopotezno svobodno trgovinsko udejstvovanje Japoncev na kitajskem ozemlju. Vangčingvejevo vlado je priznala tudi Mandžukuo in pristopil k skupni pogodbi.

Vse tri države so se sporazumele glede medsebojnega sodelovanja v okviru prijateljskih sosedstvenih odnosov z namenom, da jih ohranijo zaradi gospodarskega napredka in skupnega onemogočanja delavnosti kominterne. V ta namen bodo izdani potrebni ukrepi v vseh smereh.

aZkonita vlada Kitajske se nahaja v Čungkingu in jo vodi maršal Čangkajšek. Ta vlada vživa vso podporo Rusije, Amerike in Anglije. Čangkajšek ne priznava Vangčingvejeve vlade v Nankingu in nobenih pogodb, ki jih bi ta napravila s komurkoli.

Pogodba med Japonsko in Vangčingvejevo vlado je naletela na splošen odpor po vsej Kitajski. V Šanghaju so bile v znak protesta ves dan zaprte trgovine. Kitajski vstaši so pognali zrak brzovlak, s katerim se je peljalo v Nanking več sto kitajskih in japonskih političnih in

vojaških predstavnikov. Pod ruševinami vlaka je ostalo nad sto mrtvih. V Angliji smatrajo, da bo Čangkajšek vodil borbo naprej proti Japoncem ne glede na novo pogodbo.

Kmetiska mladina

LJUBLJANA

V nedeljo dopoldan, dne 8. XII. t. l. bo imelo okrožje kmetijskih fantov in deklet v Ljubljani sejo, v smislu sklepa zadnje seje in v smislu pismenega vabila. Pozivamo interesirane tovariše, da se vabilu polnoštevilno odzovejo.

SV. PAVEL PRI PREBOLDU

V ponedeljek dne 25. novembra t. l. se je poročila tovarišica Mici Potočnikova, pos. hči iz Kaplje vasi, z gospodom Albinom Žličarjem, pos. sinom iz Sv. Lovrenca. Tovarišica Potočnikova je bila več let agilna članica našega Društva kmetijskih fantov in deklet, kjer se je dosedaj marljivo udeleževala. Upamo, da nam bo še naprej pomagala pri našem delu in nam ostala naklonjena. V zakonu ji želimo mnogo sreče in uspeha!

Tudi društvo kmetijskih fantov in deklet dela kljub vrvenju okrog in okrog, zelo vztrajno. Priredila družabne sestanke in pripravlja dramo »Borba za novo življenje«. Društveno delo je posvečeno povzdigi naše vasi, izobrazbi kmetijske mladine in vzgoji naših članov v značajne in zavedne člane našega naroda in kmetijskega pokreta.

SV. JURIJ OB ŠČAVNICI

Iz naše vasi se že dolgo časa nismo oglašili, zato moramo nekaj napisati in povedati, da še vedno živimo in delujemo. Na pobudo tov. predsednika bomo sedaj v prvi vrsti izkoristili zimsko dobo z igrami in bomo v kratkem nastopili. Tudi knjižnica deluje in jo bomo skušali tudi spopolniti. Odkar imamo postavljen svoj dom sicer nismo delali kot bi se moralo, v tem oziru pa ni krivda na naši strani. Večinoma so v zadnjem letu bili vsi tovariši odsotni, zato je tudi delo bilo pomanjkljivo.

V kratkem se bomo o našem delu obširneje oglašili.

Poljska vojska

Poljski ministrski predsednik general Sikorski je te dni dal izjavo o novi poljski vojski, ki se je organizirala v Angliji in rekel, da je bilo poljsko letalstvo z angleško pomočjo sedaj tako ojačeno, da je sedaj mnogo močnejše nego pred izbruhom vojne. Enako kakor poljska kopna vojska in vojna mornarica tvori tudi poljsko letalstvo samostojno, neodvisno edinico. Čeravno je veliko število poljskih letalcev že aktivno udeleženi v vojaških operacijah, pa jih je vendar še več v rezervi, pripravljenih za bodoče operacije. V letalskih bitkah nad Anglijo so poljski letalci doslej sami sestrelili že nad 300 nemških letal. Prav v kratkem bodo dobili Poljaki taka bombna letala, da bodo z njimi lahko poleteli tudi nad Poljsko, kjer bodo bombardirali predvsem nemško industrijo, ki se je tja zatekla, ter nemške letalske šole, ki so bile ustanovljene na poljskem. General Sikorski je omenil možnost, da bodo poljskim letalcem pozneje na razpolago še tudi oporišča, ki bodo manj oddaljena od Poljske, in da bodo potem lahko Poljaki še večkrat poleteli nad Poljsko ter metali na Nemce bombe na Poljake pa letake z vzpodbudno vsebino.

Glede poljske vojne mornarice je omenil Sikorski, da bodo Angleži nadomestili vse izgube, ki jih je pretrpela.

Takšne so hiše v Londonu, ki jih zadenejo nemške bombe

Kaj se godi po svetu

POLJSKA GUBERNIJA

Statistični urad poljske generalne gubernije je objavil podatke o ozemlju in prebivalstvu dela Poljske, ki je sedaj vključena kot sestavni del v Veliko Nemčijo. Površina poljske generalne gubernije znaša okoli 100.000 kv. km. Na tem ozemlju prebiva malo manj ko 13 milijonov prebivalcev, tako da odpade približno 130 prebivalcev na kvadratni kilometer. Stara poljska država je štela 35 milijonov prebivalcev. Po posameznih okrožjih je gostota naselitve precej različna in se spreminja od 191 ljudi na kv. km v varšavskem okrožju do 87 ljudi na kv. km v lublinskem okrožju.

Bivše glavno mesto Poljske in sedaj sedež gubernijske oblasti Varšava je štela 1. junija letos 1.307.000 ljudi. Isti dan je štelo Krakovo 278.683 prebivalcev.

ITALIJANSKO GRŠKA VOJNA

Italijansko grški boji se ob močni borbenosti grških čet razvijajo z vso srditostjo.

Medtem ko so Italijani skrajša prekoračili grško-albansko mejo, so jih potem Grki v ofenzivi potisnili nazaj čez mejo, tako da zdaj divjajo boji na tem delu bojišča, ki je trenutno najvažnejši, izključno na albanskih tleh.

Grki so zavzeli Korico, Podgradec in več manjših krajev ter se bližajo Argirokastru. Po zadnjem grškem poročilu pa je Podgradec še vedno v italijanskih rokah in se vrše zanj hudi boji.

V ostalem grška in italijanska kakor tudi angleška poročila ter poročila opazovalcev z naše meje soglašajo v tem, da so italijansko-grški boji izredno srditi. V goratem in hribovitem ter težko dostopnem svetu, ki ima le malo prometnih zvez, cest in potov, je prodiranje za vsako vojsko zelo težavno. Pač pa prihaja v

CELJE

13. redni letni občni zbor Okrožja Zveze kmetskih fantov in deklet v Celju se vrši v nedeljo, dne 8. decembra s pričetkom ob 10. uri dopoldne v gostilni »Branibor« v Celju.

Istega dne ob 8. uri dopoldne se vrši tudi seja glavnega odbora Okrožja. — V celjsko Okrožje spadajoča društva so prejela tozadevne okrožnice.

ČITAJTE IN NAROČAJTE
»KMETSKE LIST«!

teh gorskih sklopih do pogostih bojev na nož, kjer se bojski borita mož prot imožu. Tako Italijani kakor Grki dobivajo na vse odseke fronte stalna ojačenja. Topovski dvoboji pa so tako srditi, da se v našem Ohridu, ki je blizu meje, tresejo šipe v oknih. Italijani napovedujejo sedaj protiofenzivo, katere uvod se že pricenja. Nemci zapuščajo Grčijo. Nedavno je iz Grčije prispela k nam v Djevdjelijo skupina 95 nemških državljanov, ki potujejo v domovino. Kakor pravijo, pridejo za njimi še nadaljnje skupine.

Borbe na kopnem podpirajo z obeh strani seveda tudi letala. Grki bombardirajo zlasti Elbasan, ki je zbirališče italijanskih čet za albansko bojišče. Italijani bombardirajo razna grška mesta in prometne žile, z ladij pa obstreljujejo grške otoke in pristanišča. Ni izključeno, da se grško italijanski boji — ako ne poseže kaj posebnega vmes — ne zavlečejo še čez zimo.

Italijanskim četam v Albaniji poveljuje sedaj general Soddu, ki je bil nedavno od divizijskega generala povišan v armijskega. Njegov prednik, general Guzzoni, ki je prej poveljeval italijanskim četam v Albaniji, je imenovan za državnega podtajnika v vojnem ministertvu in za podnačelnika generalnega štaba.

V zvezi s poročilo mo bojih naj še omenimo, da imajo Grki mobiliziranih pol milijona vojakov, razen tega pa še milijon mladeničev v starosti od 18. do 20. leta, ki jih uporabljajo za tako zvano pomožno vojno službo v raznih krajih po zaledju.

MED AMERIKO IN RUSIJO

so se odnosi nekaj izboljšali. Vsaj tako je mogoče sklepati po izjavi, ki jo je dal Sumner Welles nedavno glede svojega razgovora z ruskim veleposlanikom Umanskim. Welles trdi, da so bili ti razgovori prijateljski in uspešni. Izrazil je hkratu upanje, da se bodo ti razgovori v enakem duhu v kratkem nadaljevali. Pogajanja se baje nanašajo na vsa gospodarska in politična vprašanja, ki zanimajo obe državi, posebno pa gre za povečanje medsebojnega trgovskega prometa.

Kot prvi zunanji uspeh teh razgovorov je omenil namestnik ameriške zunanjega ministra Sumner Welles ustanovitev ameriškega konzulata v Vladivostoku.

VOJNA MED ANGLIJO IN NEMČIJO

se doslej še ni premaknila od medsebojnih letalskih in pomorskih napadov. Dan za dnem poročajo Nemci o močnih in hudih letalskih napadih na Anglijo, Angleži pa o podobno silovitih napadih na Nemčijo in kraje, ki jih je Nemčija zasedla ter jih uporablja kot oporišča

svojih letalskih in pomorskih sil v bojih z Anglijo.

Po raznih pojavih zadnjih dni pa se zdi, da tako Nemčija kakor Italija posvečata več važnosti — vsaj trenutno — diplomatski borbi, ki je veljala zadnje dni posebno Podunavju in Balkanu. Nemčija bi bržkone rada dobila prosto pot v Sredozemlje po poti Slovaška, Madžarska, Rumunija, Bolgarija. Na ta način bi morda lahko prišla Anglijo na njeni najbolj občutljivi strani, v Sredozemlju, nakar bi morebitni napad na sam anglešk iotok utegnil postati dokaz lažje izvedljiv, ali pa bi sploh postal nepotreben.

Ta načrt je seveda velik in dalekosežen, vendar utegne tu in tam naleteti na ovire, ki ga lahko preprečijo, ali pa vsaj močno zavlečejo. Zato so letalski in pomorski boji za danes skoraj nekaka neizbežna vojna nujnost.

VELIKA POMORSKA BITKA PRI SARDINIJI

Pretekli teden se je razvila blizu Sardinije bitka med italijanskimi in angleškimi ladjami. Oboji, Italijani in Angleži zatrjujejo, da so njih ladje izšle iz bitke kot zmagovalke. Italijani trdijo, da je bila od njihovih ladij zadeta in težje poškodovana le neka kontratorpedovka, da pa sta bili na nasprotni strani poškodovani dve križarki raznih tipov. Poleg tega pravijo, da so sestrelili tri angleška letala. Angleži pa poročajo, da so izgubili samo eno letalo in da je bila le ena njihova ladja lažje poškodovana. Pripominjajo pa, da je ta še vedno sposobna za borbo. Nasprotno pa poročajo Angleži, da so v tej bitki sestrelili dva italijanska bombnika in poškodovali večje število italijanskih bojnih ladij ter slave bitko kot veliko zmago angleškega vojnega brodogoja.

POGREB DVEH UGLEDNIH ŽRTEV

Dne 29. prejšnjega meseca je bil pogreb umorjenega bivšega predsednika rumunske vlade profesorja Nikole Jorje in bivšega ministra Virgila Madgeara. Oba državnika so pobili člani Železne garde.

Njuni trupli sta bili hkratu s trupli ostalih žrtev položeni na mrtvaški oder v kapeli predmestnega bukareštanskega pokopališča. Med vsemi krstami je bila odprta samo krsta profesorja Jorje.

Pogreba so se udeležili člani rumunske Akademije znanosti in številni pokojnikovi prijatelji. Tudi pogreba bivšega ministra Madgeara se je udeležilo mnogo uglednih oseb, med njimi zlasti veliko pristašev bivše narodne zaraniščne (kmetske) stranke s predsednikom Julijem Maniom na čelu. Maniu je imel na grobu kratek govor. Ali so se pogreba udeležili tudi zastopniki vojske in diplomatskega zbora, o tem ni poročil.

MED NEMČIJO IN ANGLIJO

traja letalska in podmorniška vojna z nezmanjšano silo naprej. V zadnjem času so Nemci prenehali z letalskimi napadi podnevi, ker so imeli pri njih zelo velike izgube. Zato se poslužujejo le nočnih napadov, ko se v veliki višini skoraj povsem izmaknejo angleškimi žarometom, a sovražni lovci ne vidijo cilja. Prvi tak nočni napad so izvršili nemški bombniki na mesto Coventry, kjer se nahaja velika angleška letalska industrija. Napad je traja lvsno noč in je bilo mesto skoraj popolnoma porušeno, kakor smo že javili.

Za tem so izvršili Nemci drugi veliki napad na znano industrijsko mesto Birmingham v Srednji Angliji. Valovi nemških bombnikov so se vrstili skozi vso noč nad mestom in ga obmetavali z najtežjimi rušilnimi in zažigalnimi bombami. Napad je trajal 11 ur neprenehoma.

Po dveh dneh presledka so nemški bombniki ponovili napad na Birmingham in zopet obsuli z najtežjimi bombami razne industrijske naprave in skladišča.

z velikih mest spravljajo
otroke na varno. Tudi iz
Berlina odhaja mladi rod
na deželo

Kot tretje industrijsko mesto je prišlo pretekli teden na vrsto drugo največje angleško pristanišče Liverpool. V valovih po sto bombnikov so se vrstila nad mestom vso noč nemška letala in ga obsipala z rušilnimi in zažigalnimi bombami. V mestu je izbruhnulo na stotine požarov, povzročena je bila velikanska škoda in velik del mesta je bil spremenjen v ruševine.

Nemška taktika v letalskih napadih je izbrala nova pota. Med tem, ko so prej izvršili ob istem času več manjših napadov na različna mesta v Angliji, so sedaj osredotočili napad na eno mesto z več stotinami letal naenkrat. Pričeli so v Coventryu, ki mu je sledil napad na Birmingham in nazadnje Liverpool. Vsa tri mesta so središča velikih vojnih tovarn.

Nemci pišejo o teh napadih, da so samo odgovor na angleške napade na nemška industrijska mesta. Med drugim so Angleži pretekli teden silovito napadli znano nemško mesto Köln ob Reni. Več ur so prihajali valovi angleških bombnikov in sejali požar po tovarniških zgradbah in jih spreminjali v razvaline. Prav tako so obiskovale angleške letalske eskadrole druga industrijska mesta širom Nemčije in zlasti močno razdejale mesto Stettin, kjer so velike nemške tovarne za gradnjo podmornic.

Angleži z vso vneto proučujejo vprašanje nočne obrambe pred sovražnimi letalskimi napadi.

Angleške letalske sile so izvršile zlasti silovite napade na Hamburg in noč za nočjo sipale najtežje bombe po vseh važnih krajih Nemčije. Cilji angleških napadov so bile elektrarne, industrija za precizno mehaniko, kjer se izdelujejo najfinejši instrumenti za letala in podmornice, petrolejske rafinerije, tovarne za proizvodnjo umetnega bencina, letališča itd.. Vseh angleških letalskih napadov je bilo pretekli tede nnad 80.

Cordell Hull

zunanji minister Združenih držav

Pred nedavnim so bile na politični pozornici predvsem Združene države. Saj so znova volili državnega predsednika. Bila se je bitka med Rooseveltom in republikancem Wilkiejem. Da je bil znova in prvič v zgodovini USA v tretje izvoljen za predsednika eden in isti človek, nam kaj jasno priča, da nameravajo Združene države še vnaprej kar na vso moč podpirati politiko protidesničarske Anglije.

Važna oseba pri tej politični smeri USA je ameriški zunanji minister Cordell Hull, strogo prepričan demokrat in desna roka prezidenta Roosevelta, ki je zdaj že v tretje predsednik države.

Cordell Hull je bil rojen oktobra meseca 1871. leta v Owertonu. Po končani gimnaziji je študiral na vseučilišču pravo in je bil eden najboljših juristov svoje generacije. S politiko se je pričel baviti že zelo zgodaj. Bilo je to leta 1891. Kot dober jurist je bil tudi izboren politik; zato je 1893. že sedel na klopih ameriškega parlamenta, ki se imenuje kongres. Bil je poslanec svojega rojstnega mesta. V tem svojstvu je ostal Cordell Hull polna štiri leta in se je že tedaj sijajno izkazoval kot gospodarski in carinski strokovnjak. Bil je in je še odličen poznavalec vseh problemov mednarodne trgovine. L. 1907. je prišel v kongres USA in bil tam najbolj uvažen član demokratske stranke. Na takšnem položaju je ostal današnji zunanji minister Združenih držav prav tja do leta 1921. Nato se je za dve leti umaknil s politične pozornice, potem pa je znova zašel v kongres in bil eden najznačilnejših in najodličnejših poslancev Združenih držav. Veliko pozornost in spoštovanje je vzbujal med Američani posebno kot priznan strokovnjak za zunanjepolitična vprašanja.

Leta 1933. je bil za predsednika USA izvoljen za Hoarom Franklin Delano Roosevelt, eden najprepričanějšíh demokratov in Anglosasov. Ker je kot politik poznal svojstva in sposobnosti Cordella Hulla, ga je takoj postavil za zunanjega ministra, kajti Hull je soliden in res odličen strokovnjak za gospodarska vprašanja. Zato ni pretirano, če rečemo, da je Cordell Hull prava pravcata desna roka Roosevelta in da ima pri tretji Rooseveltovi izvolitvi kaj mnogo zaslug.

Hullu štejejo tudi zasluge za razne vseameriške gospodarske in politične konference. Njegova zasluga je znana vseameriška konferenca, čije sklepi so bili, da so v Ameriki izključni gospodarji zgolj Amerikanci sami. Njegovo geslo je: »Amerika Amerikancem«. Tudi je Hull velik pobornik Monroejeve doktrine.

Velike laborike si je Cordell Hull nabral tudi l. 1937., ko je bila v argentinskem glavnem mestu Buenos Airesu svetovnoznamenita mirovna konferenca. Važno za označbo Hulla je tudi, da sploh ne ljubi reklame, ampak raje dela in se v svojem kabinetu posvetuje s političnimi in gospodarskimi osebnostmi.

Treba je tudi reči, da bo vsa nadaljna zunanja politika Združenih držav v ogromni meri zavisna od gospodarskih in političnih idej Cordella Hulla. In vse to lahko prav močno vpliva na evropski vojni konflikt.

Z. J.

Naročajte Kmetski list

Opozorilo vinogradnikom

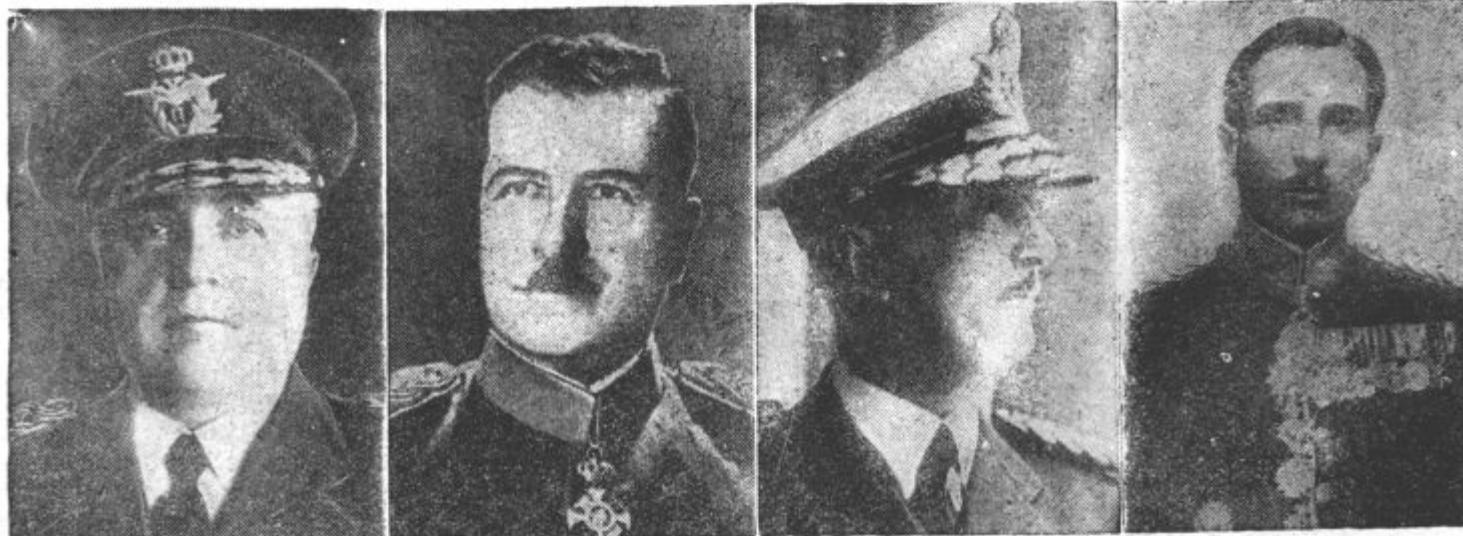
Tako slabe vinske letine, kot je bila letos ne pomnijo niti najstarejši vinogradniki. Če po vrsti našetjemo, so bile temu krive lanska pozna suša, nato sibirski zima, ki je itak slabo rodovitnost uničila, oziroma mnogo vinogradov docela opustošila ter izredno deževno poletje. Mokrota in hladni jesenski dnevi so zorenje pičle količine grozdja močno zavlekli. Listje vinske trte je pričelo predčasno rumeneti, grozdje pa gniti. Vinogradniki so bili primorani zgodaj trgati, da so rešili, kar se je rešiti dalo. Letošnja splošna trgategv bi se po naravnem razvoju vinske trte sodeč morala pričeti šele okrog 20. oktobra, toda do navedenega časa so bili vinogradi že obrani.

Spričo takega nepovoljnega razvoja vinske trte je bilo za vsakega vinogradnika jasno, da bo treba nekaj ukreniti. Niso bili namreč redki slučajji, da bo grozdje šele v začetku oktobra komaj dodobra zmeččalo, a moralo bi že za silo dozoreti. Zato je bila na poserdovanje merodajnih činiteljev izdana uredba o oprostitvi državne, banovinske in občinske trošarine za sladkanje vinskih moštov. Izvedene analize moštov na sladkor in kislino so namreč pokazale presenetljive rezultate. Med 10. in 15. oktobrom je znašala povprečna množina sladkorja v moštih komaj 15. do 16. stopinj po klosterneburški moštni tehtnici in 11 do 13 promil kisline. V normalnih vinskih letih znaša v navedenem času množina sladkorja najmanj 18 stopinj in okrog 8 do 10 promil kisline.

Na podlagi uredbe, ki je izšla v Službenih novinah, sicer zelo pozno, se je pričelo zbiranje prošenj za breztrošarinski sladkor. Toda pri predlaganju prošenj so se pojavile nepredvidene zapreke, ki so vso akcijo močno zavlekli. Prve pošiljke breztrošarinskega sladkorja so začele prihajati v začetku novembra, mnogo vinogradnikov pa je dobilo sladkor šele v zadnjem času. Dasiravno se je sladkanje izvršilo zelo pozno, ko so mošti že burno povreli, to ni nič nevarnega. Skrbeti pač moramo, da dodani sladkor popolnoma prevre in da ne ostane vino tudi čez zimo sladko, zaradi česar bi se nam lahko ospomladi pokvarilo. Potrebno je tedaj, da oslajen mošt, ki je bil prej razsluzen ali izvira od zdravega grozdja, večkrat premešamo in skrbimo za primerno toploto v kleti, ki naj znaša okrog 15 stopinj Celzija. Tudi z večkratnim dolivanjem segretega mošta, oziroma sedaj že vina, lahko dvignemo toploto sladkane tekočine in s tem pospešimo prevretje.

Priporočljivo je tudi, da si za čim boljše

Jugoslovenski vodilni generali

Od leve na desno: poveljnik vojaškega letalstva armadni general Dušan Simović, poveljnik V. armade armadni general Bogoljub III, poveljnik primorske armade armadni general Miloško Janković in poveljnik sarajevske armade armadni general Vladimir Cukavao

prevretje nabavimo vzgojene vinske kvasnice, ki jih ima v zalogi Vinarski in sadjarski zavod v Mariboru. O vsem potrebnem, kako je postopati z letošnjimi vini, se lahko tudi poučimo iz dobrega glasila za vinarstvo in kletarstvo. Vinarsko društvo v Mariboru, Vinarska šola, izdaja list pod imenom »Naše gorice«, pri katerem sodelujejo le priznani vinarski strokovnjaki in praktiki in kjer se najdejo zelo poučni članki. »Naše gorice« izhajajo mesečno in stanejo samo 20 din letno ter se še dobe vse letošnje številke.

Iz naših krajev

× **Vlada je določila** en milijon dinarjev za prvo pomoč po poplavih prizadetim.

× **Zagrebsko vseučilišče** je bilo teden dni zaprt zaradi izredov, ki so jih povzročili frankovski študenti.

× **Beričevo.** V soboto popoldne je izbruhnil požar v gospodarskem poslopju Ivana Grada, gostilničarja iz naše vasi. Ogenj se je naglo širil in do tal uničil dvojni kozolec s šestimi okni. Pogorelo je 2400 kg dobrega sena in zaloga plovov za vinske sode. Povzročena škoda se ceni na 75.000 din in je komaj do polovice krita z zavarovalnino. Ogenj je bil verjetno podtaknjen. Od Gradovega dvojnika sta se vnela še dva druga kozolca in tudi pogorela. Na pomoč so prihiteli gasilci iz Beričevega in Pšate.

× **Obletnica albanske golgote.** Te dni je minilo 25 let, odkar se je junaška srbska vojska umikala čez neprehodne albanske gore, potem, ko so jo napadle s severozapadne strani nemške in avstrijske armade, z vzhoda pa ji je zasadila nož v hrbet Bolgarija. Tej ogromni premoči se je srbska armada umaknila proti zapadu, kjer je imela še prosto pot do Jadranskega morja. Z izmučeno srbsko vojsko je šel preko albanskih gora tudi njen svivolasi kralj Peter. Umikali so se pred suženjstvom in bežali v neizmernem trpljenju v negotovost, ker so raje uživali svobodo kakor črne dneve sužnosti pod avstrijskim jarmom. Stotisoč žrtev je padlo za domovino, ki so jo nosili v svojih dušah dokler niso priborili svobodo in neodvisnost vsem Jugoslovanom v današnji naši nepremagljivi Jugoslaviji. Srbsko junaštvo nam je vsem najlepši zgled, kako se domovina brani in kako se svoboda ceni.

× **Novo zdravilo proti malariji** je našel rezbar Ivan Jerebić iz Sremske Mitrovice, kjer poučuje kaznjence v rezbarstvu. Jerebićeva žena je dolgo časa bolehal na malariji. Preskusila je vseh vrst zdravil, pa ji ni nič pomagalo. Naposled se je možu posrečilo sestaviti lek, ki ji je hitro pomagal. Isto zdravilo je pomagalo tudi drugim številnim bolnikom, ki so bolehal na malariji. Bolniki ga kličejo v Beograd in Zagreb. Za zdravilo se zanima tudi italijanski poslanik v Beogradu, ki namerava odkupiti od Jerebića recept.

× **Dr. Maček**, podpredsednik vlade in predsednik HSS, je pristopil kot član v Jadransko stražo in s tem potrdil, da lahko v njej sodeluje vsak Hrvat.

× **Italijanski poslanik** na našem dvoru g. Mammelli je obiskal v Zagrebu dr. Vl. Mačka in hrvatskega bana dr. Ivana Šubašića.

× **Določitev cen za bučno olje.** Da bi mogele tvornice bučnega olja takoj pričeti z oddajo tega olja potrošnikom v dravski banovini, je odredil ban dravske banovine, da imajo prodajati to olje: tvornice po 22.40 din franko kupčeva postaja, veletrgovine po 23.75 din, trgovine na drobno z onim pribitkom na nabavno ceno, ki je dovoljen pri prodaji jedilnega olja na drobno.

× **Vodnikova pratika 1941** je sama vredna 20 dinarjev, saj ji po opremi in vsebini Slovenci nimamo enake! Deželan in meščan, inteligent in naš preprosti človek, vsi jo bodo med

letom radi jemali v roke, ker bodo našli v njej poleg katoliškega in pravoslavnega koledarja, najnovejših poštnih pristojbin in taksnih predpisov tudi obilico poučnega in zabavnega čtiva. Vodnikova družba pa vam nudi za 20 din poleg Pratique še dve izbrani povesti ter prepotrebno poljudno-strokovno knjigo inž. Turka »O rastlinski, ljudski in živalski prehrani«. Naročite se takoj na letošnje lepe Vodnikove knjige, ki bodo v kratkem razprodane!

× **Miklavž kaj rad prinese Vodnikove knjige**, ker ve, da z njimi razveseli pridne obdarovance, ne da bi moral globoko poseči v svoj žep. Letošnji knjižni dar Vodnikove družbe je posebno primeren za Miklavževo ali božično darilo. Starši, preskrbite svoji odrasli deci lepo, zabavno in poučno čtivo, naročite ji pravkar izišle Vodnikove knjige, če pa te že imate, izberite kaj iz zaloge prejšnjih let. Oglasite se takoj v pisarni Vodnikove družbe v Ljubljani, Knafljeva 5, ali pa v knjigarni Tiskovne zadruge, na Aleksandrovi cesti, a Celjani pri upravi »Jutra« v Celju.

× **V Zagrebu je umrl** kanonik stolnega kapitlja Stjepan Korenić v starosti 74 let. Pokojni se je mnogo udeleževal na kulturnem in političnem življenju Hrvatske. Bil je pristaš samostojnih demokratov.

× **Nesreča.** Pri kopanju globokih jarkov v Celju, kjer grade palačo Okrožnega urada je velika plast zemlje podsula dva delavca. Enega so odkopali mrtvega, drugi pa je težko poškodovan.

Iz tujine

× **Guverner Sirije padel.** Francoska vlada je imenovala novega guvernerja za mandatsko ozemlje Sirije. Na to mesto je bil imenovan bivši upravnik pariške policije Chiappe. Ko je te dni potoval novi francoski guverner na svoje službeno mesto z letalom nad Sredozemskim morjem je zašlo njegovo letalo v območje borb med angleškimi in italijanskimi letali. Chiappovo potniško letalo so Angleži sestrelili. Vsi potniki s Chiappom vred so padli v morje in utonili.

× **Ameriška vojska šteje** sedaj 500.000 mož. V nekaj tednih se bo število dvignilo na 800 tisoč mož. Tako je nedavno izjavil šef generalnega štaba Zedinjenih držav general Marschall.

× **Vrhovni poveljnik grške vojske** general Papagos je izdal na vojaštvo proglas, v katerem pravi: »Več je vredna ena sama ura svobode, kakor leto dni življenja v suženjstvu«.

× **Predsednik finske republike Kallio** je iz zdravstvenih razlogov odstopil. Listi poročajo, da mu bo sledil na predsedniškem mestu maršal Mannerheim.

× **Amerika je odobrila** Čangkajškovi vladni 100 milijonov dolarjev posojila. Polovico tega denarja bo poslanega na Kitajsko v obliki orožja, drugo polovico pa bo porabil Čangkajšek za utrditev kitajske valute.

× **Angleški finančni minister** je izjavil na nekem shodu, da je izdala Anglija v enem letu 1140 milijonov funtov ali okrog 350 milijard dinarjev za vojno. Dnevno stane torej Anglijo vojna okrog ene milijarde dinarjev.

× **Anglija si prizadeva**, da bi v Ameriki dobila še izdatnejšo pomoč, kot jo ima že zdaj. Predsednik Združenih ameriških držav je izjavil, da je pomoč v orožju dosegla že najvišjo stopnjo. Sedaj se je načelo vprašanje ukinitve ameriškega nevtralnostnega zakona prevažanje orožja in hrane v Anglijo z ameriškiimi ladjami prevzem varnostne službe na Atlantiku in otvoritev velikih kreditov Angliji.

× **Velika belgijska kolonija Kongo**, ki se nahaja na zapadni strani srednje Afrike, je proglasilo vojno z Italijo. V glavnem mestu Konga je bilo več sumljivih Italijanov aretiranih.

× **Izgube angleške mornarice.** Po angleških uradnih informacijah so znašale izgube angleške trgovinske mornarice v dosedanjem poteku vojne do 10. novembra približno dva in četrt milijona ton ladijske prostornine. Istčasno je z gradnjami novih ladij, z nakupi in zaplenitvijo sovražnih ladij angleška trgovinska mornarica pridobila za nad dva milijona ton ladijske prostornine.

× **Švicarski zvezni svet** je sklenil razpustiti vse komunistične organizacije na vsem švicarskem ozemlju.

× **V Anglijo so prispeli prvi piloti**, ki so se izvežbali v kanadskih letalskih šolah. Med letalci so sami Kanadčani. S prihodnjo skupino pridejo v Anglijo tudi že Avstralci, Novozelanci itd. Kanadski piloti so bili takoj uvrščeni v angleško službo.

× **Nova ležišča petroleja.** V dolini reke Samure v sovjetski kavkaški republici Dagestanu so inženirji odkrili v globini 700 m takozvani »beli petrolej«, ki je čist kakor voda. Petrolejski vrelec bodo začeli takoj izkoriščati.

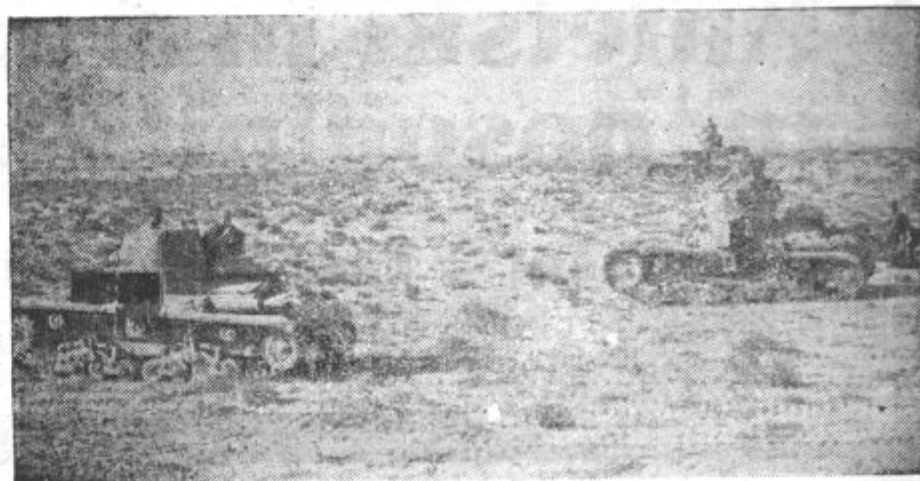
× **V rumunskem potresnem ozemlju** so se ponekod pojavile po več metrov široke razpoke, ki so pogoltnile šest hiš.

× **Napad na London.** V noči od petka na soboto so vrgli nemški bombniki na London 400.000 kg rušilnega in 36.000 kg zažigalnega eksploziva in bomb. Novi napad na prestolnico Anglije je povzročil mnogo škode in zahteval veliko človeških žrtev.

× **Angleži so pa v soboto ponoči** ponovili napad na Köln in porušili važna železniška križišča in naprave. Skozi Köln potekajo glavne železniške zveze Nemčije proti zapadu. Prav tako so Angleži obsuli z bombami ladjedelnice v Bremenu.

× **V Rokavskem prelivu** so se spopadle angleške in nemške vojne ladje. Na obeh straneh je bilo zadetih in lažje poškodovanih nekaj rušilcev.

× **V Rumuniji je zagledala beli dan** zakonska določba, ki določuje, da se mora podkupovanje smatrati kot zločin. Čeprav je ta določba na videz nedolžna, ima vendar svoj globlji pomen...

Italijanski tanki pri prodiranju skozi afriške puščave

„EKONOM“

družba z o. z.

v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7

Dobavlja vse deželne pridelke, kakor: pšenico, rž, ječmen, oves, koruzo, ajdovo moko, koruzno moko, koruzni zdrob, pšenično in koruzno krmilno moko, pšenične otrobe, ješprenj, kašo. **Poljske pridelke:** krompir, fižol, zelje, sadje, seno in slamo. **Stalna zaloga vseh umetnih gnojil** (rudninskega superfosfata, kalijeve soli, Tomasove žlindre, nitrofoskala, apnenega dušika, čilskega solitra itd.), cementa in drugo glavno zastopstvo za Slovenijo opekarne »Ilovac«, Karlovac za vse vrste židne in strešne opeke.

■ **Grški rušilec** je v soboto potopil v Egejskem morju italijansko podmornico. Angleži pa so hudo bombardirali italijansko pristanišče Brindisi.

■ **Naseljevanje siromašnih kmetov na turških državnih posestvih.** Turška vlada, ki se bavi že več let z naseljevanjem kmečkih družin, pripravlja nov zakonski načrt, po katerem naj se naseljujejo revni kmetje na državnih zemljiščih. Do sedaj so morali taki kmetje plačevati kupno ceno v dvajsetih letnih obrokih. V bodoče naj kmetje plačajo zgolj letno zakupnino, morajo se pa zato obvezati, da ne bodo zemljišča niti prodali niti poklonili. Zemljišče naj pride na njihove naslednike, da se zavaruje vez med krvjo in zemljo.

■ **Letina grozdja na Slovaškem.** Letina grozdja na Slovaškem je dosegla po končno-veljavnem računu s 6000 hl jedva 20 odst. povprečnega rezultata prejšnjih let. Letina je torej še slabša, nego se je moglo domnevati po prvih cenitvah, po katerih se je pričakovala vsaj 50 odst. normalne letine.

■ **V daljnem Turkmenistanu** je na mah 200 orlov napadlo veliko čredo ovac. Lovci in pastirji so se morali z uječami boriti kar na vso moč. Slednjič so orle le pregnali. Roparske ptice so uničile eno jagnje, devet pa težko ranile.

■ **Nov predmet na angleških šolah.** Londonski velečasopis »Times« je pred kratkim objavil tole zanimivo vest: Na podlagi naredb ministrstva prosvete je za starejše učence ljudskih in srednjih šol postal obvezen predmet piva pomoč. Vsak dijak mora znati narediti obvezovalni povoj, znati pa mora tudi, kaj so opekline in kakšna je v zvezi z njimi prva pomoč. Praktično morajo obvladati poleg naštetega tudi umetno dihanje.

■ **V Parizu je 600.000 nezaposlenih** pravijo »New York Times«. Del nezaposlenih prejema državno podporo, ki znaša na dan 22 centimov. Družine z nezaposlenimi redniki dobivajo na dan 32 centimov, za vsakega otroka posebej pa še 10 centimov dnevno. Žene ujetih Francozov so »preskrbljene« z dnevnimi 26 centimi. Ta vsota ne zadošča niti za dovoljno množino kruha...

■ **Nemci so pred nedavnim pisali**, da so Rusi ustanovili »drugi Baku«. Je to okrog sovjetskega mesta Boguruslana. Tam so vrelci tako bogati, da dajejo na dan od 60 do 100 ton nafte. Važno pri tem je tudi dejstvo, da so naftina ležišča silno nizko pod zemeljsko površino, le 254 do 300 metrov, kar je za črpanje vsekakor jako prikladno. Ta nova naftina ležišča merijo preko 500 ha in Nemci sami računajo, da bodo Sovjeti postavili na tem petrolejskem področju čez 300 vrtalk in črpalk za nafto. Tudi je nafta drugega sovjetskega Bakuja kvalitativno sijajna in je ni treba mnogo prečiščevati. Sovjeti so na Boguruslansko nafto silno ponosni in od nje kaj mnogo pričakujejo. Najbrže bodo popolnoma uspehi.

■ **Angleška vlada** je postavila novo starostno mejo za pilote. Ta znaša sedaj od 28 do 30 leta starosti.

VREDNOST PAPIRJA

Ljubljana. 7°/_o investicijsko posojilo 98—99, agrarji 58 denar, vojna škoda promptna 443 do 445, begluške obveznice 77—78, dalm. agrarji 70—71, 8°/_o Blerovo posojilo 101 denar, 7°/_o Blerovo posojilo 94.50 denar, 7 odst. posojilo

Drž. hip. banke 101 denar, 7 odst. stab. posojilo 95 denar. — Delnice: Narodna banka 6.500 do 6.600, Trboveljska 360—370, Kranjska industrijska družba 136 denar.

BORZA

Ameriški dolar	55.— din
Nemška marka	14.90 din
Švicarski frank	10.30 din
Grška drahma 100	22.35 din

Sejmi

9. decembra: iLitija, Mokronog, Središče, Dobova;
10. decembra: Metlika, Kamnik, Ormož, Maribor, Sv. Jurij pri Celju-okolica, Dolnja Lendava;
11. decembra: Celje, Ptuj, Trbovlje;
12. decembra: Turnišče;
13. decembra: Gorenji Logatec, Mengeš, Radovljica, Žalec, Maribor, Jurklošter, Sv. Peter svg., Trbegovci;
14. decembra: Sv. Lovrenc p. Prož., Brežice, Celje, Trbovlje.

ŽIVINSKI SEJEM

Maribor: Debeli voli kilogram žive teže 8.50 do 9.50, poldebeli voli 7.50—8 din, plemenski voli 8—10 din, biki za klanje 6.50—8 din, klavne krave debele 7 do 8 din, plemenske krave 7.50—8.50, krave klobasarice 4.75—6.50 din, molzne krav e7—9 din, breje krave 6.75 din, mlada živina 7—9 din, teleta 9 do 12 din.

V Šmartnem pri Litiji: Voli I. vrste 9.25 din, II. vrste 7—8.50 din, teleta 7—9.50 din, klavne krave 5—7 din, krave za pleme 6—7.50 din, telice za pleme 7—8 din, telice za mesarje 7—8.50 din za kilogram žive teže. Ovce po 150 do 200 din, jagnjeta 100—130 din za glavo.

„Kmetijski list“ izhaja vsako sredo. Naročnina znaša letno 30 din, pollet. 15 din, za inozemstvo letno 50 din. Inserati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Rokopisov ne vračamo. Plača in tož se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

Zahtevajte pri Vašem trgovcu Naš čaj!

Mešanica domačih čajnih rastlin!

Najboljši nadomestek za inozemske čaje!

Po odobrenju Ministrstva socialne politike in narodnega zdravja v Beogradu z dne 11. maja 1935 l. S. br. 14.004

Na prodaj pri:
Kmetijski družbi

r. z. z. o. z.
v Ljubljani

Laneno olje, firnež, barve,
lake, kit, lanene tropine

ter vse v to stroko spadajoče blago prvovrstne kakovosti po solidnih cenah in točni postrežbi najugodnejše kupite pri domačem podjetju

„MEDIC - ZANKL“

tovarne olja, lakov in barv — družba z omejeno zavezo, lastnik Franjo Medić — Centrala v Ljubljani, podružnica v Mariboru — Ekspoziture v Beogradu in Novem Sadu — Tovarne v Ljubljani, Medvodah in Domžalah

Kmetijski hranilni in posojilni dom

zadruga z neomejenim jamstvom

v Ljubljani — Tavčarjeva ulica 1

Žiro račun pri Narodni banki — Račun Poštne hranilnice 14.257

Brzjav: „Kmetiskidom“ — Telefon št. 28-47

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun — Daje kratkoročna posojila — Eskontuje menice — Izvršuje ostale denarne posle — Nove vloge na knjižice in na tekoči račun vsak čas razpoložljive **4 do 5°/_o** obrestuje po
Za vse vloge nudi popolno varnost!
Zaupajte domačemu denarnemu zavodu!